

nachi in eadem ponerentur : unde et ab eodem episcopo privilegium habuisse et habere dicitur. Postmodum tamen hortatu et rogatu matris suæ in eadem ecclesia presbyteros et clericos posuit. Qui siquidem quia contra priorem et meliorem institutionem ibidem positi fuerunt, nec sibi nec ecclesiæ proficere potuerunt, imo pene defecerunt. Quocirca dilectionis vestræ devotionem exhortamur, rogamus atque monemus, quatenus pro salute animæ vestræ hoc omnimodo efficere studeatis, ut monachi Beati Theodorici qui regulariter vivunt et in sancta religione Deo serviunt, in ecclesia illa ponantur. Intelligimus etenim quod eis est plurimum necessaria, et præveniente divina misericordia, et vestro adjutorio, per eosdem poterit ad honorem Dei regulariter ordinari.

II.

Ad clerum Atrebatensem. — De electione episcopi.

Anno 1150.)

[*Actes, etc., ibid., p. 206.*]

RAINALDUS, Dei gratia Remorum archiepiscopus.

A clero, militibus et universæ plebi Atrebatensium, salutem.

Credimus quod misericors Deus secundum multitudinem misericordiarum suarum Ecclesiam et urbem vestram respexit et personam sapientem et religiosam sacrisque canonibus competentem in pastorem et episcopum vobis præfecit. Hortamur itaque universitatem vestram ac præsentibus litteris commonemus quatenus ipsum debita reverentia honoretis, ejus salubribus exhortationibus et admonitionibus acquiescatis, et ei tanquam boni filii bono patri in omnibus obediatis. Quia vero per guerrarum infestationes gravia detrimenta longo jam tempore perpessi estis, in remissionem peccatorum vestrorum vobis injungimus quatenus ipsius consilio pacem statuatis, unde auctori et amatori pacis placere valeatis, et unde multiplicem fructum tam in spiritualibus quam in temporalibus a Deo recipiatis. Valet.

RAINALDI II

ARCHIEPISCOPI REMENSIS

DIPLOMATA.

I.

Confirmatio foundationis Sancti Judoci de Nemore.

(Anno 1125.)

[*Gall. Christ. t. X, col. 505, Instrum.*]

In nomine sanctæ et individuæ Trinitatis, Patris, et Filii, et Spiritus sancti. Amen. RAINALDUS, divina propitiante misericordia Remorum archiepiscopus, dilecto filio suo MILONI ecclesiæ Sanctæ Virginis Mariæ et Sancti Judoci de Nemore præposito, et ipsius fratribus qui in eadem ecclesia regularem vitam professi sunt, eorumque successoribus in eadem observantia permansuris in perpetuum.

Religiosis desideriis dignum est facilem præbere consensum, ut fidelis devotio celerem sortiatur effectum. Quia igitur vos, filii in Christo charissimi, divina præveniente gratia, vitam vestram sub regulari disciplina B. Augustini coercere, et communiter secundum sanctorum Patrum constitutionem, omnipotenti Deo deservire proposuistis, nos votis vestris paterno congratulamur affectu; unde etiam postulationi vestræ juxta petitionem confratris nostri Ingeranni, Ambianensis Ecclesiæ venerabilis episcopi, benignitate debita annuimus, vitæ namque canonicæ ordinem, quam professi estis, præsentis privilegii auctoritate firmavimus, et vos vestraque omnia metropolitanæ auctoritatis protectione munivimus, universa etiam ad vestram ecclesiam legitime

C pertinentia, tam vobis quam successoribus vestris, in perpetuum confirmamus, videlicet terram quam Ingerannus de Monsteriolo dedit, in cujus parte ecclesia fundata est, et quatuor capones quos Ermanfridus de Cunniaco et frater suus Ingerannus eidem concesserunt ecclesiæ, et terram et nemus quæ concessit Rorgo de Tortosonte; ecclesiam de Buiris, et terram eidem pertinentem, et nemus quæ concesserunt Hugo de Ponte et Wiardus de Arguvio; decimas et terram quas Drogo de Selincuria tradidit; decimas etiam et terram quas donavit Balduinus de Cajo in Boloniensi patria; præterea quæcunque in præsentiarum eadem ecclesia juste possidet, quæcunque etiam in futurum legitime adipisci poterit, firma vobis vestrisque successoribus et inconcussa permaneat, salva in omnibus Ambianensis episcopi canonica reverentia. Statuimus etiam mortuo abbate suo fratribus ibidem Deo servientibus liberam et canonicam habere electionem, dum propositam secundum beati Augustini regulam firmam servaverint religionem. Auctoritate itaque Dei et nostra decernimus, et sub anathemate interdiciamus, ut nulli omnino liceat eandem ecclesiam temere perturbare, aut ejus possessiones vel cætera bona auferre, vel temerariis vexationibus fatigare.

Actum Remis anno Incarnationis Dominicæ 1125, indictione III, regnante gloriosissimo Francorum

rege Ludovico anno xix, anno autem archiepiscopatus domni Rainoldi primo.

Fulcradus cancellarius recognovit, scripsit ac subscripsit.

Testes sunt Nicolaus et Hugo archidiaconi Remenses, Bartholomæus Laudunensis episcopus, Lisiardus Suessionensis episcopus, Robertus Atrebatensis episcopus, Ebalus Catalaunensis episcopus, Ursio abbas Sancti Dionysii, Nicolaus abbas Sancti Nicolai.

ii.

Charta foundationis monasterii Igniacensis.

(Anno 1126.)

[*Gall. Christ.*, t. X, col. 37, Instrum.]

In nomine sanctæ et individuæ Trinitatis. Ego RAINALDUS, Ecclesiæ Remensis licet indignus minister, omnibus qui se sanctæ Ecclesiæ filios esse cognoscunt bravium supernæ hæreditatis.

Cum primum ad regimen Ecclesiæ Remensis dispositio divina nos evocaret, honestorum virorum cura nobis fuit consortium eligere et eorum contubernio delectari. Visum igitur fuit Spiritui sancto et nobis monachos de Clarisvallibus ascisci, et ut in parochia nostra illius ordinis abbatiam construere-
mus totis nisibus elaborare. Ad hoc siquidem faciendum libere contulimus eis totam terram de Montaum cum valle sua, et totam costam qua ascenditur versus Curvam-villam, et usque ad silvam quæ est versus Longam-villam cum ipsa silva, cum aqua et pratis, terris cultis et incultis. Contulimus etiam eis quidquid habebamus Igniaci cum circumjacentibus silvis, videlicet Forest et Beleis; quidquid etiam juris nostri erat in communi silva, et quidquid a Pontio de Arceio emimus. Hæc supradicta ob nostrorum recordationem peccatorum signis et probabilium personarum testimoniis absque ulla retentione eis contulimus.

Signum totius capituli Remensis Ecclesiæ, cujus sigillo hæc charta munita est.

Signum Odonis abbatis Sancti Remigii

Signum Joranni abbatis Sancti Nicasii.

S. Guillelmi abbatis Sancti Theoderici.

S. Ursionis abbatis S. Dionysii.

Sig. etiam Sugerii abbatis Sancti Dionysii Parisiensis.

Sig. Nicolai archidiaconi.

S. Hugonis archidiaconi.

Sig. Joffridi decani.

S. Leonis cantoris.

Sig. Adæ, Sig. Alberti, S. Odonis, presbyterorum.

S. Basonis, S. Gervasii, S. Drogonis, diaconorum.

Actum Remis anno incarnati Verbi 1126, indicatione v, regnante Ludovico Francorum rege anno xix, archiepiscopatus autem domni Rainaldi anno III.

Fulcradus cancellarius recognovit, scripsit et subscripsit.

III.

Pactum inter Rainaldum II archiepisc. Remensem et Alberonem I episcopum Leodiensem, pro Bullionensi beneficio.

(Anno 1127.)

[*Gall. Christ.*, ibid., col. 38.]

In nomine sanctæ et individuæ Trinitatis. Notum sit omnibus præsentibus, et quorum futura posteritas expectatur hac præsentis pagina discat quid et quomodo de beneficio Remensis Ecclesiæ quod ad castellum quod Bullion dicitur pertinet, cum Alberone venerabili Leodiensium episcopo statui-
mus. Ego Rainaldus, Remensis Ecclesiæ licet indignus minister, beneficium quod Remensis Ecclesiæ ab antiquo esse dignoscitur, quod etiam ad Bullionem pertinere nulli dubium est, Alberoni Leodiensium episcopo, et per eum successoribus suis conditione supposita contradidi. Si ob aliquorum infestationem Remensi ecclesiæ ingruerit necessitas, dominus Leodiensis episcopus equitatum trecentorum militum singulis annis mihi vel meo ducet cuilibet successori, si quadraginta dies ante præmonitus fuerit. Quod si taliter præmonitus habere se legale vel canonicum impedimentum monstraverit, de prædicta expeditione excusatus erit, ita tamen ut, postquam fuerit expeditus, pactum exsolvat præfixum, eodem rursus termino revocatus. Hunc autem equitatum dominus Leodiensis suo conductu et propriis expensis ducet usque Mosomum, quo postquam pervenerit, Remensis ei cum suis omnibus, et in progressu, et in morando, et in revertendo usque ad Mosomum victus necessaria providebit. In quamcunque vero partem circa Remensem urbem et per decem leugas protrahere hanc militiam, vel habere secum ad obtinendam ecclesiæ utilitatem voluerit, per quindecim dies cum expensis eos retinebit, ita ut infra hunc terminum eos reducat usque Mosomum. Si vero eundo vel redeundo aliquid de suis amiserit, de his omnibus archiepiscopus nihil eis recompensabit; quidquid autem lucrati fuerint tam in equis quam in aliis rebus, præter captos milites, sui juris erit. Si de prædicto beneficio violentia vel infestatio fuerit illata Leodiensi episcopo, Remensis ei consilio aderit et auxilio. Si quæ vero contradictio fuerit orta, vel proclamatio digna audiri, non alibi statuet diem audientiæ nisi Mosomi, juvabitque eum ad retinendum lege et sententia judiciali. Similiter ibidem et non alias alibi Remensi occurret Leodiensis episcopus, de neglectu hujus servitii, vel pacti prævaricatione tantum responsurus. Quia vero Leodiensis episcopus aliorum more casatorum hominum nobis facere non potuit hominum, octo de suis, quatuor videlicet de castellaniis de Buillon, Gualterum scilicet de Buillon, Ingonem de Mirevalt, Manassem de Herge, Ingonem filium Lamberti, et quatuor de aliis casatis suis, Cingerum advocatum, Galterum castellanum de Hoio, Rainaldum de Jupperi, Lambertum de Tiembeche, a quibus hominum suscepimus, nobis produxit. Insuper hu-

jus conventionis tenorem, et amicitiae servandae in manu nostra firmavit, quod etiam a successoribus suis Remensi archiepiscopo eodem modo observandum statuit, utrisque tandem episcopis, Remensi scilicet et Leodiensi, sublatis de medio, ab utriusque ecclesiae successoribus pactum omne, ut praefiximus, observabitur perpetuo et irrefragabili jure. Item quod Leodiensis episcopus veniens Mosomum firmata amicitia, renovata conventionem, redditus hominibus baronum praenominatorum, si supervixerint, vel haereditum sibi succedentium, a Remensi archiepiscopo gratis et absque ulla contradictione certum recipiat beneficium. Si vero quolibet accidente casu aliquando Leodiensis ecclesia praedicti castelli possessione caruerit, ita ut juste reclamare non possit, omnis praescripta conventio inter Remensem et Leodiensem episcopum cassa et annullata maneat. Quia ergo sicut scriptum est, *generatio praeterit et generatio advenit*, et dictorum aequae aetatis nostrorum aetas interit, ne processu temporis deleri quod gestum est, aut ambiguitate mutari valeat, hanc nostram conventionem scripto mandavimus, probabilium personarum attestatione firmavimus, insuper additamento nostrae imaginis communiri jussimus.

Sig. Odonis abbatis Sancti Remigii.

Sig. Joranni abbatis Sancti Nicasi.

Sig. Ursionis abbatis Sancti Dionysii.

Sig. Nicolai archidiaconi

S. Hugonis archidiaconi.

Sig. Joffridi decani.

S. Leonis cantoris, etc.

De laicis :

Sig. Henrici de Castellione.

S. Blihardi de Hercreio.

S. Nicolai de Burgo.

S. Radulfi de Radulfi-curte.

S. Haimonis castellani de Alto-monte.

S. Baluini dapiferi, etc.

De Leodiensibus :

Signum Alexandri archidiaconi .

Sig. Dodonis archidiaconi.

S. Arnulfi praepositi.

Sig. Willelmi praepositi, etc.

De laicis :

Signum Lamberti comitis, etc.

Actum Remis anno Incarnationis Verbi 1127, indictione v, regnante Ludovico Francorum rege anno v, archiepiscopatus domini Rainaldi tertio.

Fulchradus cancellarius recognovit, scripsit et subscripsit.

IV.

Litterae Rainaldi Remensis archiepiscopi de excommunicatione et absolutione Guiterii comitis Regi-testensis.

(Anno 1127.)

[MARTÈNE, *Thesaurus Anecd.*, t. I, col. 367, ex chartario S. Remigii.]

Ego RAINALDUS Remensis Ecclesiae, licet indignus, minister, seriem causae excommunicationis simul et

A absolutionis Guiterii comitis de Reiteste (*Réthel*) ad posterorum memoriam hac praesenti pagina pertractare dignum studui. Excommunicaveramus praedictum comitem pro injustis consuetudinibus quibus villas S. Remigii, terras et homines opprimebat, et omnem quae ejus ditionis erat terram anathematis vinculo obligaveramus. Hac necessitate compulsus S. Remigii abbas Odo Romam expetiit, Honorio papae mala intolerabilia, quae comes ille Ecclesiae Sancti Remigii inferebat, exposuit. Dominus papa malorum motus acerbitate, excommunicationem in comitem nominatum factam confirmavit, et omnibus suffraganeis Remensis Ecclesiae episcopis, ut eam in comitem promulgarent litteris ad eos directis mandavit. Comes, hujus ignominiae opprobrium ferre non praevalens, praesentiam nostram adiit et satis lacrymosis precibus ut concordiam inter eum et abbatem componeremus nos exoravit. Accito abbate praedicto, aliis etiam abbatibus convocatis et quibusdam Ecclesiae nostrae clericis, causam praedicti comitis diu ventilantes, hoc tandem sine terminavimus. Guerpivit et abjuravit saepe dictus comes in praesentia nostra et totius curiae quod nullam ulterius in villis Sancti Remigii, exceptis hominibus suis capitecensis, exactionem faceret, quod vulgo tallias dicunt, nec ministeriales sui. Guerpivit etiam et abjuravit salvamentum quod a quatuor villis Sancti Remigii exigebat, videlicet a Salice S. Remigii (*Saulx-Saint-Remi*), a Roisiaco (*Roizy*), a Basilica-curte et Insula (*Isle*). Guerpivit et adjuravit lethum, sanguines, redhibitionem hominum Sancti Remigii, qui partes suas non accipiunt. Solitus erat idem comes hominibus suis dare homines S. Remigii, qui de advocacione sua erat. Qui injustis consuetudinibus eos veluti suos opprimebat, quod adjuravit ulterius se non facturum, nec defensor inde alicui existeret, nisi quantum ad advocacionem suam pertinet. Haec omnia supradicta in praesentia nostra et totius curiae guerpivit et adjuravit praetaxatus comes, nisi forte si ad eum praepositus S. Remigii clamorem fecerit. Tunc de justitia quam ei faciet, tertiam partem habebit. Juravit praeterea quod pro his omnibus quae dimisit nullam malefacienti occasionem adversus villas et homines S. Remigii exercebit. Si vero aliquid supradictorum quae juravit infregerit, commonitus, nisi infra quindecim dies emendaverit, absque retractatione excommunicationi subiacebit. Praeterea de immodicis hospitationibus quas in villis S. Remigii nimis frequenter idem comes facere consueverat, et de operibus et carroperariis, quibus homines ecclesiae afficiebat, si clamor ad abbatem venerit, et commonitus in curia abbatis, si infra quindecim dies ad justitiam venire neglexerit, eidem excommunicationi cui modo subjacet sine dilatione subiacebit. Hanc igitur auctoritatis nostrae paginam ratam esse volentes, impressione imaginis nostrae idoneis etiam testibus subscriptis roborari fecimus.

Signum Odonis abbatis S. Remigii.
 Signum Engubranni abbatis Altivillarensis.
 Signum Jorranni abbatis S. Nicasii.
 Signum Ursionis abbatis S. Dionysii.
 Signum Hugonis archidiaconi.
 Signum Joffridi decani.
 Signum Leonis cantoris.
 Signum Adæ, signum Alberti, signum Odonis,
 presbyterorum.

Signum Gervasii, signum Odonis, signum Drogonis,
 signum Bosonis, signum Joannis, diaconorum.
 Signum Albrici magistri.

Signum magistri Graphionis Andegavensis de
 laicis, S. Hilarii de Monte-Gaii, S. Pagani de Cal-
 misiaco, S. Otranni.

Actum Remis anno Incarnati Verbi 1127, indi-
 catione v, regnante venerabili rege Francorum
 Ludovico anno xxii, archiepiscopatus domni Rai-
 naldi anno iii.

Fulcradus cancellarius recognovit, scripsit et
 subscripsit.

V.

*Instituti in abbacia Sancti Martini Sparnacensis ca-
 nonici regulares.*

(Anno 1128.)

[*Gall. Christ. X, 59, Instrum.*]

RAINALDUS, miseratione divina Remorum archi-
 episcopus, notum facimus quod illustris comes
 Theobaldus, divina inspiratione compunctus, Spar-
 nacensem ecclesiam ob remedium animæ suæ et
 prædecessorum suorum, Stephani videlicet patris
 sui, et avi sui comitis Theobaldi qui in eadem ec-
 clesia sepultus est, in manu sua hujusmodi liber-
 tate donavit. Cum prædictus comes Theobaldus
 præfatam ecclesiam a primogenitoribus suis quasi
 hæreditario jure sibi derelictam teneret, et abba-
 tiam ipsius ecclesiæ Galeranno, domini Andreæ
 dapiferi sui filio, dedisset, incommutabili voluntate
 Dei, qui mutat omnia quando vult, eadem ecclesia
 ad meliorem statum mutata est. Præfatus namque
 Galerannus Spiritus sancti gratia divinitus inspi-
 rat, et domni Bernardi Clarævallis prudenti con-
 silio roboratus, jam dictum comitem adiit, sese
 sæculo abrenuntiaturum, et apud Claramvallem
 monachum futurum enuntiavit, petivitque ab eo
 quatenus ecclesiam Sparnacensem ad ordinem et
 regulam beati Augustini per manum dicti archiepi-
 scopi permutari concederet. Cujus petitioni satis
 rationabili comes supradictus libenter annuens, Deo
 et præfato archiepiscopo ecclesiam supradictam li-
 beram, et sub regula S. Augustini in perpetuum
 permansuram dimisit, etc....

Actum Remis anno Incarnati Verbi 1128, etc....

VI.

*Charta Rainaldi Remensis archiepiscopi de quitatione
 gistarum et procurationum monasterio S. Nicasii
 concessa.*

(Anno 1129.)

[*VARIN, Archives administratives de Reims, I, p. 282.*]

RAINALDUS Remensis archiepiscopus.

Pastoralis cura quam, Deo disponente, suscepi-

A mus, nos desinenter admonet oppressis subvenire
 et quibuslibet anxietatibus attritis, compassionis
 manum porrigere. Ego itaque Rainaldus Remensis
 Ecclesiæ indignus sacerdos, considerans fratres qui
 in monasterio Beati Nicasii degunt.... plurimis
 angi necessitatibus...., altaria subter annotata ob
 remissionem peccatorum meorum eorum usibus
 contuli.... Alter (*sic*) videlicet Sancti Remigii de
 Celto et alter Sancti Helani de Buxolio.... Univer-
 sitati præterea fidelium notum facere dignum duco,
 quod cum abbatem et fratres ecclesiæ Sancti Ni-
 chasii impetissem super quibusdam quæ ad jus
 meum spectare credebam, gistic videlicet et procu-
 rationibus, tam in præfata ecclesia quam in ejus
 membris, prædicti fratres nulli antecessorum meo-
 rum tale quid se unquam reddidisse dixerunt. Insu-
 per et privilegium reverendi Patris nostri Alexan-
 dri papæ II super hujusmodi libertate et im-
 munitate, necnon et scripta venerabilis præces-
 soris nostri Gervasii Remorum archiepiscopi, qui
 jam dictam [ecclesiam] exstruxerat, sed et litteras
 domini Philippi illustris Francorum regis super
 eadem libertate, mihi attulerunt. Ego vero inspecto
 tenore prædictorum scriptorum et notata ex eo-
 rum notitia præfate ecclesiæ libertate, de sapien-
 tum virorum consilio, calumniam quam adversus
 prænominatos fratres habebam, eis omnino remisi,
 et a præfatis querelis liberos et immunes esse de-
 crevi; et ut malignandi locum successoribus meis
 nullum relinquam præsentis pagina inserere dignum
 duxi.

S. Hugonis archidiaconi.

S. Frederici præpositi.

S. Hugonis thesaurarii.

S. Leonis cantoris.

S. Adam, S. Ermenrici, S. Alberti, S. Odonis,
 S. Henrici, presbyterorum.

S. Gervasii, S. Gerardi, S. Raineri, S. Guidonis,
 S. Bosonis, S. Joannis, diaconorum.

S. Albrici, S. Amalrici, S. Petri, S. Gerardi,
 S. Guidonis, subdiaconorum.

Actum Remis, anno incarnati Verbi 1129, indi-
 catione vi, regnante Ludovico rege Francorum,
 anno regni ejus xix, archiepiscopatus autem domni
 Rainaldi anno tertio.

Fulcradus cancellarius scripsit et subscripsit.

VII.

Confirmatur fundatio monasterii Igniacensis.

(Anno 1150.)

[*Gall. Christ., t. X, col. 59, instrum.*]

RAINALDUS, divina dispensatione Remensis Eccle-
 siæ humilis minister, dilectis in Christo filiis RO-
 BERTO Igniacensis monasterii venerabili abbati, ejus-
 que fratribus in eodem monasterio Beatæ Mariæ
 monasticam vitam professis, eorumque succes-
 soribus in eadem observantia permansuris in perpe-
 tuum.

Quia quæ ad religionis cultum pertinere digno-

scuntur, æternam animabus salutem conferre credimus, cum primum ad regimen Ecclesiæ Remensis dispositio divina nos evocaret, summa cura nobis fuit ac studium honestorum ac religiosorum eligere consortium, et eorum contubernio delectari. Dignum igitur visum fuit Spiritui sancto et nobis, viros de monasterio Clarævallis ascisci, et ut in parochia nostra vestri ordinis abbatia construere-
tur eniti : ob hoc siquidem Beatæ Mariæ matri misericordiæ quietum, et ab omni exactione liberum, quidquid Igniaci habebamus, contulimus cum circumjacentibus silvis, Forest videlicet et Beleis usque ad summitatem montium, ubi divisio facta est ; et metis, et fossato et viis. Ultra metas autem concessimus vobis quidquid vestro vestrorumque successorum usibus necessarium erit. Donavimus etiam eidem Beatæ Mariæ et vobis liberam totam terram de Monte-Taonis, cum valle sua et aqua ; in terra vero nostra ultra aquam concedimus vestris usibus necessaria, in silvis videlicet et pascuis, decimam quam dominus Henricus de Castellione apud Montem-Taonis tenebat, et quidquid ibidem habebat, gerpavit et reddidit, et uxor sua Ermengardis, et ipsorum filius Gualcherus : et nos illud totum Beatæ Mariæ vobisque tradidimus.

Præsentis itaque privilegii auctoritate tam vobis quam et successoribus vestris, quæ prædicta sunt firmamus, et ea quæ ab aliis fidelibus vobis jam collata et in posterum conferenda sunt. Ponzardus siquidem de Arceio et Albertus de Jarceio, annuente et plaudente filio suo, Beatæ Mariæ et vobis donaverunt quidquid Igniaci proprium tenebant, in terris scilicet, pratis et pascuis ; de silvis vero circumjacentibus tantum vobis dederunt, quantum sagitta ab arcu semel emitti potest ; in reliquis autem silvarum suarum partibus, vobis et posteris vestris, quidquid vestro in illorum usui necesse fuerit. Pro terris vero quas rustici ab ipsis tenebant, Ponzardo pecuniam dedimus, et ipse alias terras agricolis illis reddidit. Guarinus autem Malus-privignus, de cujus feodo Ponzardus et Albertus terras illas tenebant, hoc totum concessit atque laudavit. Porro dominus Andreas de Baldimento et uxor ipsius Agnes, eorumque filii Guillelmus et Guido, monasterio vestro in elemosynam contulerunt Resson quoddam man-

lam quæ erat de potestate Avelerèii, ita vobis largitus est, quod nec ipse nec sua posteritas inde quidquam valeat dare, vendere, vel quoquomodo commutare ; in omnibus etiam silvis suis vobis benigne concessit, ut inde absque omni contradictione habeatis, et successores vestri quidquid necessitas vestra, et ipsorum usibus suis expostulaverint. Dominus autem miles de Arceio et uxor sua Hildeburgis, et eorum filii Nicolaus, Ado et alii Beatæ Mariæ et vobis dederunt de terra Avelerèii arabili, quæ est affinis et continua terræ de Monte-Taonis, quantum plene et abundanter sufficiat duabus carrucis omnibus anni partibus in quibus terræ arantur et excoluntur. Porro Egidius et Helias fratres filii Girardi præpositi de Castellione, Beatæ Mariæ et vobis contulerunt terram illam quam apud Montem-Taonis habebant. Has profecto donationes super altare B. Mariæ offerri vidimus in die dedicationis monasterii vestri, et approbavimus, easdemque hujus privilegii auctoritate corroboravimus, sub anathemate interdicens ne qua persona sæcularis vel ecclesiastica, de prædictis donationibus vos vel successores vestros aliquando inquietare præsumat, etc.

Signum Josleni Suessionensis episcopi.

Sig. Ursionis Viridunensis electi.

S. Bernardi venerabilis abbatis Clarævallis.

S. Remensis Ecclesiæ ejus sigillo hæc scriptura sigillata est.

Signum Odonis abbatis S. Remigii.

Sig. Ingelranni abbatis Altiwillaris.

Sig. Guillermi abbatis Sancti Theodorici

S. Joranni abbatis Sancti Nicasii.

Sig. Gilberti abbatis Sancti Dionysii.

Sig. Fulconis Sparnacensis abbatis.

Sig. Hugonis archidiaconi.

Sig. Frederici præpositi.

S. Leonis decani.

S. Gervasii cantoris.

Sig. Hugonis thesaurarii, etc.

Actum Remis anno incarnati Verbi 1150, indictione viii, regnante Ludovico Francorum rege gloriosissimo anno xxiv, archiepiscopatus autem Rainaldi II anno v.

Drogo cancellarius scripsit et subscripsit.

VIII.

Charta Rainaldi archiepiscopi Remensis, de confirmatione sancti Wlmari.

(Anno 1152.)

[*Gall. Christ.*, t. X, col. 400.]

Ego REGINALDUS, per Dei patientiam Remorum archiepiscopus, dilectis in Christo filiis PETRO ecclesiæ Sancti Wlmari abbati venerabili, et cæteris fratribus in eodem loco canonicam vitam professis, eorumque successoribus in perpetuum.

Cum omnibus qui intra ambitum nobis commissæ diocæses continentur vigilantiam debeamus, ad hoc potissimum nostra se accinxit industria, ut ecclesias et sanctorum locorum possessiones, quas laica invaserat ambitio, in pacem quietemque revo-

caremus, et a sæcularium hominum illicita pervasione emancipatas, amatoribus Christi liberius subderemus. Ego igitur Rainaldus ad omnium tam præsentium quam futurorum notitiam protrahere studui, quod comes Eustachius timore extremi examinis præ oculis statuto, cum religiosa matre Ida et uxore nobilissima Maria, coram Joanne bonæ memoriæ Morinensi episcopo, jus omne quod habebat in ecclesiam Sancti Wlmari in civitate Bononiæ sitam, liberum et absolutum Domino Jesu Christo concessit, eo videlicet tenore quod canonici secundum regulam sancti Augustini regulariter viventes, ibi substituerentur. Hanc ipsam donationem successor hujus comes Stephanus, cum uxore sua Mathilda, in præsentia domni Milonis successoris jam dicti Joannis confirmavit, atque distributionem præbendarum, et jus omne quod in prædicta ecclesia post præfatam donationem injuste usurpaverat, restituit, et fratribus sub regula beati Augustini religiose in posterum victuris ibidem concessit. Vobis ergo, fratres charissimi in Domino ac filii, præfatam ecclesiam ejusque possessiones quas in præsentem possidet, vel in futurum possidebit et acquisitura est, vestrisque successoribus sub regula beati Augustini Deo militaturis metropolitana auctoritate confirmamus. Illud sane religionis, etc. Ut autem hujus schedulæ continentia futuris temporibus rata et inconvulsa permaneat, probabilium personarum subnotatione et sigilli nostri impressione eam corroborari fecimus.

Signum Jossenii Suessionensis episcopi.

S. Milonis Morinensis episcopi.

S. Ursionis abbatis Sancti Dionysii.

S. Hugonis abbatis de Monte Sancti Eligii.

S. Balduini abbatis Sancti Vincentii Silvanectensis.

S. Joannis abbatis Beatæ Mariæ Bononiensis.

S. Adæ abbatis Sancti Judoci in Nemore.

Actum Remis anno 1152, regnante Ludovico rege Francorum anno xxvi (5) regni sui, archiepiscopatus vero domini Rainaldi anno ix.

(5) Lege xxiv aut xxv.

(6) Quæ sic pergit: « Circa ecclesiam, et duas partes decimæ de Selincuria, et tres partes ejusdem decimæ quas tenebant Joannes de *Boiasville*, Radulphus Haleus, Aluricus de Poiz, et tertia pars decimæ de Worluis, quæ omnia Drogo et filius ejus ecclesiæ libere concesserunt; et tertia pars decimæ de Tenceneul-maisnil quam dedit Rogerus de Selincuria; decimæ etiam omnium animalium et hortorum ejusdem loci, quas concessit dominus Fru-maldus prior et universum capitulum ecclesiæ Beati Martini Ambianensis fratribus ibidem Deo servientibus, et decima totius terræ Ernoldi sacerdotis fratrisque ejus Clari, et tertia pars decimæ quæ pertinet ad altare d' *Estruisuiz*, et decima terræ Valteri Wastel et filii ejus Radulphi. Terra etiam de Tencul-maisnil, quam Rogerus Claboldus, Eustachius et Walterus Bonardus eidem ecclesiæ dederunt, concedente Drogone de Selincuria a quo tenebant, et

PATROL. CLXXII.

IX.

Rainaldus Remensis archiepiscopus confirmat omnes possessiones monasterii Silincurtis.

(Anno 1155.)

[*Gall. Christ.* t. X, col. 505.]

RAGINALDUS divina propitiatione Remorum archiepiscopus, universis sanctæ Ecclesiæ filiis in perpetuum.

Cum ad bene operandum subditorum animos informare et vitæ exemplar esse debeamus, si peccatis exigentibus pastoris officium minime adimplere valemus, eorum vel bonis operibus congratulari, et in aliquo participes esse studeamus. Justis igitur petitionibus venerabilis confratris nostri Guarini Ambianensis episcopi, prout dignum est, paterno affectu annuentes, locum in Selincuriæ parochia constitutum Gualterio abbati ejusque successoribus canonice promovendis, et fratribus in eodem loco canonicam beati Augustini observantiam profitentibus eorumque successoribus, et omnia quæ in præsentem prædicto loco a fidelibus collata sunt, quæque etiam in futuro prædicta ecclesia rationabiliter possessura est, ea etiam quæ inferius adnotabimus, præsentis privilegii auctoritate confirmamus. Hæc autem sunt quæ firmamus, videlicet terra quæ est circa ecclesiam, etc., *fere ut in charta Guarini episcopi* (6). Ut autem hujus decreti pagina in posterum rata et inconvulsa permaneat, imaginis nostræ impressione, et probabilium personarum intitulatione eam corroborari fecimus.

Signum Joslenii Suessionensis episcopi.

Sig. Joffredi Catalaunensis episcopi.

S. Alvisi Atrebatensis episcopi.

S. Milonis Morinensis episcopi.

S. Odonis abbatis Sancti Remigii.

S. Ingulranni Altovillarensis abbatis

S. Joranni abbatis Sancti Nichasii.

S. Ursionis abbatis Sancti Dionysii.

S. Hugonis abbatis de Monte Sancti Eligii.

S. Theoderici abbatis S. Eligii Noviomensis.

S. Albrici, S. Hugonis, archidiaconorum.

D decima quam dedit Bernardus le *Wales*; terra quoque de Curia de Gislebert-maisnil, quæ est a via quæ ducit ad Vilers, usque ad viam quæ tendit ad Broccort, et pratium quod est juxta eandem viam, quæ omnia Guillelmus *Bisete* sui que homines, scilicet Ingerannus de Belnay et Renoldus de Gislebert-maisnil quidquid in eis possidebant eidem ecclesiæ concesserunt, et tertia pars decimæ ejusdem terræ quam Radulphus de Gislebert-maisnil et filii ejus dederunt. Tertia vero pars decimæ altaris et curia libera, quæ dominus Guarinus episcopus et dominus Symon archidiaconus eidem ecclesiæ concesserunt, et campus quem dedit supradictus Renoldus, cujus terragium et decimam sibi retinuit; pars etiam molendini quæ fuit Guillelmi conversi ecclesiæ sancti Judoci, quam abbas omnisque conventus sancti Judoci eidem ecclesiæ concesserunt.

S. Leonis decani.

S. Gervasii cantoris.

Actum Remis 1155, indictione XIII, regnante Ludovico Francorum rege anno XXVII, archiepiscopatus autem domini Rainaldi secundi anno XI.

Drogo cancellarius recognovit, scripsit et subscripsit.

X.

Rainaldi Remensis archiepiscopi privilegium de aqua Vidulæ, maresco, herbagio et jurisdictione. S. Theoderici usque ad crucem Haymonis.

(Anno 1157.)

[VARIN, *Archives administratives de Reims*, I, p. 290.]

In nomine sanctæ et individuæ Trinitatis, Patris, et Filii, et Spiritus sancti.

Ego RAINALDUS secundus, Dei gratia Remorum archiepiscopus, notum esse volo omnibus tam presentibus quam futuris quo ordine, qua ratione, controversiam illam veterem et redivivam, tempore Hellini abbatis terminavimus, quæ de aqua Vidulæ juxta villam quæ dicitur Chalons, et de adjacente maresco vel palude, et piscatura tota, et fundo ipsius terræ et herbagio, et banno et justitia, contra ecclesiam Sancti Theoderici a Girardo Roceiensi et antecessoribus ejus toties injuste commota est, et a nobis juste sapita. Anno primo, mense quarto abbatiæ prædicti abbatis, Girardus ad Vidulam venit, et piscatores ecclesiæ qui in maresco nassas suas tendebant, scilicet in fossis quibusdam quæ vulgò Raheria nuncupantur, in quas aqua de matris alveo, cum piscibus dirivatur, minis et terroribus exturbavit, exturbatosque a piscationis officio cessare coegit. Prohibuit nilominus ne abbas absque ipsius licentia lapides foderet in montibus quorum tamen et bannum totum, et justitiam, et ex majori parte fundum terræ, ecclesia Sancti Theoderici hæreditario jure, legitima possessione, tenuit et tenet, possedit et possidet. Hoc autem prohibens, prohibitiones suas hac solummodo munivit occasione, quod infra vice comitatam ejus montes illi esse dicuntur. His quidem super injuriis, charissimus confrater noster Bartholomæus venerabilis Laudunensium episcopus, Girardum parochianum suum ex petitione abbatis in præsentia nostra convenit. Qui cum pace nequaquam acquiesceret, diem accepit in qua attentius de pacis inter eos reformatione tractaretur. Ad hanc autem venire parvipendens, iterum atque tertio diem accepit. Sed neque iterum, neque tertio venire curavit. Cum igitur nec ille ab injuria, nec abbas a clamore desisteret, mandavimus episcopo quatenus locum et tempus aptum constitueret, ubi pariter nobis convenientibus, altercatio illa finem debitum judicio sortiretur. Factumque est ita, et ad crucem quæ dicitur Haymonis grandis utrumque (*sic*) hominum multitudo convenit: concedentibusque nobis privilegium quoddam protulit abbas, sigillis duobus, nostro scilicet et episcopi præmunitum. Quod cum in auribus tam Girardi quam omnium qui aderant a magistro

A Bernardo aperte lectum, diligenter exponeretur, audivimus et recognovimus litem hanc, olim tempore venerabilis Guillelmi abbatis, sub multorum testimonio sedatam fuisse; quando scilicet nobis sedentibus in monte juxta Chalons, a septem legalibus hominibus Sancti Theoderici cum jurejurando derationatum est, totam aquam et marescum, a molendino quod dicitur Mascele, supra, usque ad locum qui dicitur Vidua, fundum terræ, et piscaturam, et herbagium, et bannum, et justitiam esse Sancti Theoderici; herbagium quidem et pasturam tam de maresco quam etiam de monte usque ad crucem Haymonis communem et hominibus Sancti Theoderici et hominibus Gerardi; piscaturam vero totius aquæ propriam et indomincatam Sancti Theoderici, a prædicto molendino usque ad fulcaturam qua dividitur ipsa aqua ad molendina Machot et Puisun, et usque ad fossam vel vivarium quod appellant Raherium; supra vero communem; bannum quoque et justitiam ubique infra hos fines, videlicet ab aqua usque ad prædictam crucem, solius esse ecclesiæ Sancti Theoderici. Nobis autem rei hujus ordinem finemque ex tenore privilegii recognoscen-
B tibus, cum ejusdem privilegii Girardus auctoritati primo non satis obtemperaret, abbas illud per legitimas personas quæ et ibi præsentibus aderant, et illi nihilominus compositioni præsentibus exstiterant, prout judicium expeteret, comprobaturum se et confirmaturum viva voce, asseruit. Hac ille tandem rationis virtute convictus, veritati consentiens, privilegium concessit. Insuper etiam quod de lapidibus in monte fodiendis prohibuerat, ac injuste prohibuisse recognovit; testes inde habentur, Jorannus abbas Sancti Nicasii, Lucas abbas Cussiæ; clerici Remenses; Petrus de Curvavilla, Boso, magister Amalricus, magister Bernardus, magister Fulco, Letbertus decanus, Clerici Laudunenses; Dei amicus, Ansellus, Herbertus subdecanus, Adzo de Roceio, et Radulphus.

Laici:

Hugo Coxardus, Otrannus, Thomas de Rohas, Gualterus nepos ejus, Ertaldus de Roceio, Helias.

Actum Remis, anno incarnati Verbi 1157, indictione XV, regnante Ludovico Francorum rege anno XXX, archiepiscopatus autem domini Rainaldi II, anno XII.

D Drogo cancellarius recognovit, scripsit et subscripsit.

XI.

Rainaldi Remensis archiepiscopi charta de compositione pacis facta inter ecclesiam S. Theoderici ex una parte, et Gerardum Roceiensem Aldricum Mallet ex altera.

(Anno 1158.)

[VARIN, *Archives*, etc, I, I, 293.]

RAINALDUS secundus, Dei gratia Remorum archiepiscopus, tam presentibus quam futuris, in perpetuum.

Notum vobis fieri volumus modum pacis quæ inter ecclesiam Beati Theoderici et Gerardum Rocheien-

sem, quadam vice tempore Hellini abbatis, nobis A presentibus et quantum Dominus dedit adnitentibus, reformata est: cæterum ordo rei videtur exigere ut prius causam litis, deinde pacis evolva-
mus. Hominem Sancti Theoderici quem dicunt Aldricum Malet, Gerardus cepit, ac diu carcerali discretionem vexatum, tandem decem libris redimi cogit. Abbas vero, et per se, et per episcopum Laudunensem, per nos etiam, hominem suum rationabiliter requisivit; sed neque abbati, neque episcopo, neque nobis, Gerardus eum reddere vel commendare voluit. Unde et ab episcopo cujus parochianus erat, sententia excommunicationis in ipsum et totam ejus domum prolata est, et a nobis nihilominus confirmata. Præterea quamdam terram habet ecclesia apud Melphi, scilicet quæ fuit pagani Hastamorsel et Odardi Cervi; de qua, quod de feodo suo esset, Gerardus asseruit: et ideo eam vel suam esse, vel ab ipso debere teneri contendit. In terra et de terra ecclesie a mercatoribus vini guionagium duobus annis violenter extorsit. De vinea quadam in Chocheiis, quæ fuit Heberti, sibi singulis annis vini dimidium medium deberi dixit. Apud Chalon scabinos qui in placitis suis judicia facerent, contra loci consuetudinem; noviter instituit. Torcularia in eadem villa, in terra propria, unum vel plura ad libitum suum, ecclesia ab antiquo solide et quiete (sic) habuit. Ad hæc tamen ne quis causa premendi accederet, ille prohibuit. Super his igitur, inter abbatem et ipsum aliquandiu stetit altercatio, dum abbas audientiam quæreret, ad quam ille venire recusabat. Tandem autem, Domino adjuvante et studiis nostris cooperante, ambo in curiam nostram pacis gratia pari assensu convenere: ubi per os domni Hugonis Cossiart, compositio quæ sequitur aperte coram omnibus est determinata, et utrinque

collaudata, ac sic ad effectum usque perducta. De decem libris supra dictis, abbas centum solidos condonavit; centum vero hæc conditione retinuit, ut si forte aliquando pacem adversus ecclesiam Gerardus in aliquo fregerit, post factam submonitionem nisi infra quindecim dies satisfecerit, et damnum restituerit, statim sine reclamazione, sine retractatione, eidem cui nunc subiacebat excommunicationis sententiæ tam ipse quam domus ejus tota subiacet donec cum recenti damno et hos centum solidos restituerit. Terram quæ fuit pagani Astamorsel et Odardi Cervi guirpivit, et se amodo contra omnes ecclesie guarandum fore repromisit. Guionagium illud amplius non accipiet, et de eo quod acceperat xii nummos reddidit. De vinea prædicta B vinum non exiget. Scabinos deposuit. De torcularibus quæ cessare coegerat, errorem suum recognovit, pro certo recognoscens quod in terra Sancti Theoderici quæ est apud Chalon nihil juris haberet, adeptusque veniam de præteritis se a modo nullam contradictionem, nullumque prorsus impedimen-
(sic), ad torcularia prædicta venientibus, illaturum, devote pollicitus est. Ista compositio, sicut prædiximus, Remis in præsentia nostri, coram testibus, qui infra adnotantur, determinata est, et postea in capitulo Sancti Theoderici, Gerardo præsentem et absolutionem humiliter postulante, coram testibus qui et ipsi per se inferius adnotantur, recitata. Odo abbas Sancti Remigii: Gervasius cantor, Boso, Guido, Rogerus de Castello, Hugo Cossiars, Thomas de Rohaiz, Hugo de Manso, Helyas.

Testes de capitulo:

Guiricus decanus, Helyas, Obertus, Hugo de Manso, Tebaldus Linotet, Odardus Hairicus, Thebaldus Guichardus, Robertus, Enaldus de Melphi, Pontius de Tilia, Nicolaus.

ANNO DOMINI MCXXXVII.

S. OLDEGARIUS TARRACONENSIS ARCHIEPISCOPUS

NOTITIA

(ANTONIO, *Bibliotheca Hispana vetus*, t. II, p. 20)

B. Oldegarius, qui Barcinonensis domo, natus anno 1060, patriæ urbis fuit episcopus (1), atque eodem tempore aliquot annis Tarraconensis archiepiscopus, tandemque sanctitate et miraculis inelytus, obiit sexta die Martii 1136, ætatis suæ LXXVI.

(1) Oldegarii Vitam anno 1760 edidit Cl. Mat- D apud Joannem Nadal in *Nominib. et Actis episcopi*.
thæus Aymerichus, amicus olim noster, Barcinone *Barcinon.*, a pag. 318, ignoscendus sub initium